

In liefde en oorlog

Boeksical

**Haye
van der
Heyden**

Met muziek van Eric de Roode

In liefde en oorlog

boeksical over de
WO2 van nu

Haye van der Heyden

UITGEVERIJ
VOGELVRIJ

Colofon

Eerste uitgave: September 2022
Haye van der Heyden

Uitgeverij Vogelvrij
Muziek en audio: Eric de Roode
Redactie: Hadassah de Boer
Correctie: Janke Scharff
Omslagontwerp: Jesse Jeroen Unlimited
Opmaak: Arjen Broeze, Kingfisher Design

ISBN E-boek: 978-90-8324-012-1
ISBN Paperback: 978-90-8324-013-8

© 2022 Uitgeverij Vogelvrij. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende(n).

© 2022 Uitgeverij Vogelvrij. All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior permission in writing from the proprietor(s).

De boeksical

Uitgeverij Vogelvrij presenteert de boeksical: een roman waarin geschreven tekst en muziek elkaar afwisselen.

Het geluid kan worden afgespeeld door met een smartphone de QR-code te scannen of door op de knop daaronder te klikken.

De stemmen:

Kees: Maarten Wansink

Jannie: Jacqueline Aronson

Daniël: Eric de Roode

Rachel: Liselotte Spitters

Toon: Jesse van der Heyden

Thijs: Joshua Bos

Heinrich: Erik Brey

Verteller: Haye van der Heyden

1.

Het is februari 1943 en er wordt gezegd dat de oorlog voorbij is, omdat Duitsland heeft gewonnen en bezig is Europa naar een nieuwe fase te brengen, met geluk en voorspoed voor iedereen. Zoals in de afgelopen honderden jaren steden en gebieden van Nederland steeds dichterbij elkaar kwamen te staan en overgingen tot samenwerking in één staat, zo zal Europa in de nabije toekomst ook steeds meer een eenheid worden. De manier waarop dit tot stand lijkt te moeten worden gebracht, verdient echter bepaald geen schoonheidsprijs, daar is iedereen het wel over eens. De Duitsers hebben het land met militair geweld veroverd en over het algemeen is men van mening dat Adolf Hitler meer uit is op zoveel mogelijk macht voor zijn eigen derde rijk dan op Europese samenwerking en eenheid. En dat was toch echt niet de bedoeling. Er heerst een tekort aan van alles en de mensen zijn bang en ongelukkig.

Ook Amsterdam lijdt onder de nieuwe werkelijkheid. Het gevoel van vrijheid dat zo bij deze parel van de zeventiende eeuw hoort, wordt verstoord door de bureaucratische en autoritaire manier waarop de stad op dit moment bestuurd wordt en dat stuit de bewoners algemeen tegen de borst. Het is daarom dat de heersende opinie is dat zolang de Duitsers de dienst uitmaken er geen sprake is van samenwerking maar van

bezetting en dus van oorlog. Zo is het en niet anders.

En echte voorspoed hebben ze dus ook al niet gebracht, die moffen. De economie gaat goed, zeggen ze, maar mensen staan in de rij met voedselbonnen en er is van alles niet verkrijgbaar. Toen ze er nog niet waren, ging het allemaal veel beter.

En dan is er ook nog die weerzinwekkende weerzin tegen de Joden. Waarom zijn die zo belangrijk voor ze? Ze willen ze uit hun huizen drijven en tegen hun zin in te werk stellen in Duitsland, in de fabrieken die zich bezighouden met het vervaardigen van oorlogsmaterieel. Hoe zit dat? Moeten ze meewerken aan hun eigen ondergang? Dat kun je toch niet vragen van mensen?

Nee, het is niks dit en het gaat echt niet de goede kant op, daar is bijna iedereen het wel over eens. Nederland en Amsterdam zijn er met de komst van de Duitsers bepaald niet op vooruitgegaan.

Vandaag is dat zware, negatieve gevoel door het schitterende winterweer naar de achtergrond gedrongen. Het heeft de afgelopen nachten goed gevoren en nu deze ochtend uitbundig verwend wordt met een stralende zon aan een ijsblauwe hemel vergeet iedereen even de zorgelijkheid en de ellende, zijn de schaatsen uit het vet gehaald en wordt er genoten alsof er niets aan de hand is. Zelfs onder de bruggen is het ijs betrouwbaar. Je kunt zo de hele stad door op je Friese doorlopers.

Heerlijk. Er verschijnt weer vrolijkheid op de bleke gezichten en er wordt gezwerd en gestumperd dat het een lieve lust is. Holland op zijn best, Amsterdam op zijn mooist.

Ijs op de Grachten

(verteller)

Er ligt ijs op de grachten
Er ligt ijs op de gracht
Het heeft gevroren vannacht
En al is Nederland bezet
Alle schaatsen uit het vet
Even geen honger, geen gemis
Niets dat ons kan tegenhouden
Het ijs verdrijft de bittere koude
Van die oorlog die er is

Er ligt ijs op de grachten
Ik kan niet wachten
Het vroom de hele nacht
En wel een graad of tien

Heb je het al gezien?
Hoe het nu buiten een paradijs is?
Hoe dik al het ijs is?

Even niet, nu even niet
Even vergeten we het verdriet
Even niet dat grauwe grijs
Even wat kleur en fleur
Daar op het ijs
Laat 't er even niet over gaan
Even denken we er niet aan
Even niet, even niet

Even schijnt er een winterzon
Die alles fris en helder kleurt
En lijkt dat wat hier dagelijks gebeurt
Stilstaat en niet verder gaat

Ijs is voor iedereen
Jong en oud
Lief en stout
Klein en groot
Ariër en jood
Het ijs maakt het niet uit
De kleur van je huid
Of van je politiek
Tot welke kliek je behoort
Tot welke soort
Hoeveel of hoe weinig je bezit
Het maakt niet uit
De zwarte wereld
Is nu even wit

Ijs voor iedereen
Plezier van het gezwier
En hier en daar een wak
Soms een kraak, een krak
En of je nou arm bent of rijk
Kaaskop of mof
Iedereen weet
Hier is iedereen gelijk
Hooggeplaatst of stapelgek
Als je valt, ga je op je bek
Of lig je op je reet

Even niet, nu even niet
Even vergeten we het verdriet
Even niet dat grauwe grijs
Even wat kleur en fleur
Daar op het ijs
Laat 't er even niet over gaan
Even denken we er niet aan
Even niet, even niet

2.

De winkel van de drukkerij van Kees Sorgdrager bevindt zich in het voorste gedeelte van de beletage van een klein pandje aan de Lauriergracht. Verder achterin staat de inmiddels toch wel erg verouderde drukpers, die al bijna drie decennia zijn werk doet en mankementen heeft, maar altijd weer wordt opgelapt. Vlak voordat de oorlog uitbrak waren er nog wel plannen voor vervanging en modernisering van het een en ander in de drukkerij, nu niet meer. Het geld is nog wel beschikbaar, dat is zorgvuldig opgespaard in al die jaren, maar er zijn geen nieuwe machines verkrijgbaar. Al het staal gaat tegenwoordig op aan oorlogstuig.

De kwetsbare en wat bleke Rachel maakt zich die ochtend al vroeg klaar om te gaan schaatsen met haar vriendje Toon, die net binnen is gekomen en verliefd naar haar staat te gluren. Haar onlangs blond geverfde haar lijkt haar van de ene dag op de andere van een ingetogen schoonheid in een seksbom te hebben veranderd en dat doet hem wel wat, moet hij zichzelf bekennen. Wat een schitterende vrouw is zij toch! Nooit zal hij meer naar iemand anders verlangen, dat weet hij zeker. Zij is de ware. Bevangen door dat gevoel van liefde en verlangen stapt hij naar haar toe, omhelst haar onhandig – vanwege de Friese doorlopers om zijn nek – en kust haar op haar mond. ‘Je hebt de zachtste en lekkerste

lippen van de hele wereld,' fluistert hij zwoel, alsof hij in een liefdesfilm speelt.

'Dank je wel,' antwoordt Rachel wat koeltjes. Ze maakt zich van hem los, bukt zich naar de te grote laarzen die ze voor de gelegenheid van Kees heeft geleend en pakt ze op. 'Ik trek deze aan en dan kunnen we gaan.'

'En die van mij?' Hij zoekt haar blik en kijkt haar aan met ondeugende ogen. 'Hoe zijn mijn lippen?'

'Als ik de zachtste en lekkerste van de hele wereld heb, heb jij die niet,' stelt zij streng. 'Er kan er maar één de zachtste en lekkerste lippen van de hele wereld hebben.' Ze gaat zitten op het kleine bankje naast de toonbank en wurmt haar met dubbele kousen beklede voeten in de enorme laarzen.

'Je hebt gelijk. En mijn lippen hoeven niet zacht te zijn,' zegt Toon enthousiast en hij heft zijn handen. 'Ik ben een man. Mijn lippen moeten mij helpen de letters uit te spreken van mooie, grote woorden. En heldere krachtige zinnen. Over onze toekomst. Van jou en mij en van Nederland en Europa. Ik moet het woord prediken van een nieuwe wereld.'

'Wat is er mis met de ouwe?' De laarzen zijn echt veel te groot, merkt ze. Niet erg. Ze hoeft er maar een klein stukje mee te lopen.

'Oorlog, geweld, armoede, haat. Daar moeten we van af en daar gaan we van af.'

'Ik zie het nog niet beter worden, Toon.'

'Eerst moet je opruimen. Breken. Slopen. Als je iets wil opbouwen. Vanaf nu komt het goed. Geloof me.'

‘Voor jou wordt het misschien beter ja.’ Ze wendt zich af. Dit gesprek moet ze niet aangaan, weet ze. Dit is verboden terrein. Stoppen nu.

‘Voor jou ook. Ik beloof het je.’ Hij knielt, buigt zich naar haar toe en kust haar nog eens. ‘We bouwen een Europa als een groot huis waar we met zijn allen in vrede in kunnen wonen.’

‘Maar nu wel eerst even het vuilnis aan de straat en dan ben ik het vuilnis.’ Rachel schudt heel even haar hoofd. Ze heeft spijt dat ze het gezegd heeft. Waarom doet ze dat toch steeds? Alsof het enige zin heeft.

‘Natuurlijk niet. Waar heb je het over? Wat zeg je nou allemaal weer?’ Hij zoekt weer naar haar blik.

‘Wij betalen de prijs voor jouw nieuwe wereld. Mijn volk.’ Ze staat op. Schaatsen nu, niet meer praten.

‘Jij niet,’ zegt Toon fanatiek. ‘Jij bent mijn prijs. Mijn grote prijs. En niemand die je van me afpakt. Omdat je de zachtste en lekkerste lippen hebt van de hele wereld. En de mooiste ogen. Alles is mooi aan je, Rachel. Alles.’

‘Nu niet. Blond staat me niet. Ik haat het.’

‘Blond staat je fantastisch. Alles staat jou. Omdat je de mooiste vrouw van de wereld bent.’

Op dat moment komt de zestienjarige Thijs over de smalle binnentrap op geitenwollen sokken naar beneden gelopen. Ook hij heeft schaatsen om zijn nek hangen. ‘We moeten gaan,’ zegt hij. ‘Heinrich komt straks.’

‘Heinrich mag haar best zien,’ zegt Toon. ‘Is geen probleem.’

‘Toch maar beter van niet, vindt Kees.’ Rachel loopt een paar passen met de grote laarzen. Het gaat best goed eigenlijk.

‘Kees is bang.’ Toon schudt zijn hoofd. ‘Bange mensen lopen het leven mis. Maak je geen zorgen, als Heinrich er ooit achter komt wie jij bent, dan praat ik wel met ‘m. Het is een goeie vent. Hij is de toekomst. Net als ik. Hij en ik zijn de toekomst. Wij zorgen dat alles goed komt.’

Rachel loopt richting de kleine trap. ‘Ik haal even mijn schaatsen. Gaan jullie maar vast. Ik zie jullie zo buiten.’

‘Nog één kus,’ lacht Toon. ‘Ik kan niet zo lang zonder.’ Hij wendt zich tot de jonge jongen. ‘Draai je om jij. Zoals wij kussen, dat is niks voor kinderen.’

‘Ik ben geen kind meer,’ zegt Thijs kwaad. ‘En ik ben ook van de toekomst.’

‘Mij best. Kijk dan maar goed. Je kunt er nog iets van leren.’

Rachel gaat gelaten klaarstaan voor de kus. Toon ziet haar afstandelijkheid niet, stapt op haar toe en kust haar teder. Zij laat hem begaan. Ze moet wel.

3.

De bijna vijftigjarige Daniël, die er met zijn peper-en-zoutkleurige krullen gedistingeerd en artistiek uitziet, zit voorovergebogen te zoeken in de bak met partituren, die naast de oude bruine Grotrian-Steinweg-piano staat, als Rachel de zolderkamer binnenkomt en haar schaatsen pakt die al klaarliggen naast de deurmat. Hij kijkt op. 'Wat ga je doen?'

'Schaatsen. En ik ga hoor, pap. Je kunt me niet tegenhouden.'

'Liefje, luister nou even.'

'Toon wil dat ik meega. En ik mag Toon toch niks weigeren?'

Daniël zucht en kijkt haar zorgelijk aan.

'Pap, mensen hebben me toch al gezien. Het is gevaarlijker me te verstoppen dan brutaal te doen alsof er niets aan de hand is. En ik ben nou toch Arisch blond?'

'Het is voorlopig de laatste keer dat je naar buiten gaat, laten we dat afspreken. Ik zeg het maar vast, dan weet je dat. Kan je je daarop voorbereiden. Vandaag is de laatste keer. Elke dag wordt het gevaarlijker.'

'Waardeloos.'

'Ik kan er niks aan doen.'

'Ik heb toch geen leven zo?'

Was ik maar vrij

(Rachel)

Scan de QR-code
of klik hier

Kon ik maar gewoon
De deur uitlopen
Om een krantje te gaan kopen
Kon ik maar
doen wat ik wou
Kon ik maar zeggen
Wat ik zeggen zou
Als ik niet gevangen zat
Als ik de vrijheid had
Om me uit te spreken
Me vrijelijk te uiten
Kon ik maar naar buiten
Het zou de hemel zijn voor mij
Was ik maar vrij

Kon maar dat alles wat ik zou zeggen
Niet anders is uit te leggen
Dan wat ik werkelijk zeg

Dat het niet meer is dan woorden
Door iemand gehoord
Kon het maar
Dat ik niet om wat ik zeg of wie ik ben
Zomaar kan worden vermoord

Zelfs mijn gedachten
Zijn al bijna gevangen
Ik leef in een bange
En angstige wereld
Waar iedereen
Op zijn tenen loopt
Op andere tijden hoopt
En door stil te zijn
Zijn overleving koopt
Door te zwijgen
Gratie hoopt te krijgen

Het is de tijd waarin iedereen
Zijn adem inhoudt en wacht
Op het einde van deze eindeloze nacht
Deze jaren van verdriet
Hou je adem in, maar stik niet
Hou je adem in, maar stik niet

4.

Later die ochtend meldt Heinrich zich in de kleine drukkerij, zoals afgesproken en uiteraard precies op tijd. Kees ontvangt hem vriendelijk en beleefd en daar hoeft hij niet eens vreselijk zijn best voor te doen. De jonge Duitser is zijn beste klant en een strikte maar uiterst correcte man. Bovendien spreekt hij goed Nederlands, omdat hij zijn jeugd lang in Ibbenbüren heeft doorgebracht, niet ver verwijderd van Hengelo en Enschede, waar hij als jongen vaak kwam omdat er familie en vrienden woonden. De taal maakt het contact gemakkelijker en zelfs enigszins vertrouwd. Als je dan toch met Duitsers zaken moet doen, dan graag met deze betrouwbare Heinrich, vindt Kees.

Hij leest met toegeknepen ogen de tekst op het papier dat Heinrich hem net overhandigd heeft. 'Oei,' zegt hij.

'Het heeft haast.'

'Heb ik je ooit teleurgesteld?'

'Maak een drukproef. Kom ik die morgen bekijken. Is twee uur goed?'

'Twee uur is haalbaar.' Kees staart met een zorgelijke blik naar het vel papier in zijn handen. 'Maar dit is niet zo fijn, Heinrich.'

'Te veel voor één pagina?'

'Dat bedoel ik niet.'

'Wat dan?'

'Ik heb het over de inhoud.'

‘Ach so. Is het normaal dat de drukker zich bemoeit met de inhoud?’

Hij vraagt het niet onvriendelijk, stelt Kees vast. Niet agressief. ‘Ik ben een Nederlander,’ zegt hij rustig. ‘Je gaat me mijn vaderlandsliefde toch niet kwalijk nemen?’

‘Je vaderlandsliefde mag plaatsmaken voor genegenheid voor het derde rijk, het grote Europa. In je eigen belang.’

Kees lacht even. ‘Is dat zo? Is het mijn belang? Hoe zou jij het vinden als je je opeens zou moeten aanpassen aan de Russen of zo?’

‘Zijn wij voor jou zoals de Russen, Kees?’ Er klinkt nu wel irritatie in Heinrichs stem. ‘Ik vind dat een belediging.’

‘De Fransen dan,’ verbetert Kees nerveus. ‘Stel je voor: Frankrijk valt Duitsland binnen en jij moet opeens je vaderlandsliefde opgeven voor genegenheid voor het grote Franse rijk. Hoe zou je dat vinden?’

Heinrich recht zijn rug. ‘Wij doen wat het beste is voor de toekomst van ons continent,’ stelt hij. ‘De manier waarop verdient misschien niet altijd de schoonheidsprijs, dat ben ik met je eens. Maar het doel heiligt de middelen, zoals jullie zo mooi zeggen.’

‘We houden erover op.’ Kees knikt. Waarom is hij er toch weer aan begonnen? Het is altijd hetzelfde en Heinrich krijgt toch het laatste woord. ‘Je hebt gelijk. Een drukker moet zich niet bemoeien met de inhoud van de teksten. Ik ga ermee aan de slag. Kom morgen om de proef te bekijken.’

‘Er zijn tegenwoordig te veel meningen en te veel gevoelens, Kees,’ zegt de jonge Duitser, weer vriendelijk nu. ‘Dat is het probleem. De sentimenten heersen, niet de feiten. En daar hebben we niks aan.’

‘Maar ze zijn er wel. Die meningen en gevoelens zijn er. En dat ze er zijn, dat is ook een feit.’ Kees wendt zich af. Stoppen nu. Hij moet een einde maken aan dit gesprek.

‘Helaas wel ja,’ zegt Heinrich. ‘Ze brengen ons niet verder. Jou niet en mij niet.’

Ratio muss sein

(Heinrich)

Scan de QR-code
of klik hier

Hör auf, hou op
Stop dieses, stop
Wil niet verder gaan
Ik bedoel, kom mij niet aan
Met emotie en gevoel
Betrouwbaar zijn die niet
Jaloezie, verdriet

Angst of overmoed
Ze doen de mens geen goed
Het is niet bedoeld
Dat men zich leiden laat
Door wat men voelt
Tot daden overgaat
Op basis van gevoel
Het doel is resultaat
Ik bedoel
Alleen het zuivere denken
Zal resultaten schenken

De logica, de Konsequenz
Het rechte redeneren
Zal ons de lessen leren
Die te leren zijn
Niet in de valkuil vallen
Van voelen en dromen
Maar met getallen
Verder komen
Geen gevoel, ik bedoel
Neemt men een goed besluit
Komt men eruit
Door logisch na te denken
Ontwijkt men zorgen,
Ontloopt men pijn
Ratio muss sein

5.

Aan het begin van de middag van die prachtige dag zit Jannie, een onopvallende en bescheiden vrouw van in de veertig, te lezen in haar vaste stoel bij het raam, waar ze nu zo heerlijk vol in de zon zit. Zalig. Zij hoeft niet naar buiten, zeker niet. Kou heeft haar altijd tegengestaan. Liever was ze geboren ergens rond de Middellandse Zee, waar de zon en grote gevoelens het leven warmte en kleur geven, maar helaas, het lot of God heeft haar tot een Hollandse gemaakt en daar zal ze voor altijd mee moeten leven.

Kees trekt net zijn winterjas aan en zet een muts op, die hij tot diep over zijn oren trekt. 'Ik ben nog even weg.'

'Waar ga je naartoe?'

'Ik moet de stad in. Spullen ophalen. D'r gaat iets gebeuren, Jan. Ze gaan iets doen. Iets groots. Ze hadden het over het bevolkingsregister. Maar maak je geen zorgen, ik bemoei me d'r verder niet mee. Zoals we hebben afgesproken.'

'Fijn. Goed zo. Dank je wel.'

'Ik doe wat ik doe en verder niks. En ik heb het druk genoeg. Heinrich heeft vanochtend ook weer een of ander pamflet gebracht dat haast heeft.'

'Wat dan?'

'Ellende. Laat maar.' Kees pakt een dikke gebreide shawl en knoopt die om zijn nek. 'Dat andere moeten we vannacht dan maar doen. Of nou ja, ik. Ik ben weg. Tot straks.'

‘Tot straks.’

Kees vertrekt. Jannie luistert ernaar hoe hij naar beneden klopt, de winkeldeur opent en naar buiten stapt. Het belletje klinkt en de deur wordt weer gesloten. Nu is het stil in huis. Buiten klinken de vrolijke stemmen van kinderen en het gerasp van het schaatsen op het ijs. Het leven lijkt wel normaal vandaag. Alsof er niets aan de hand is.

En dan is er opeens weer die pianomuziek die van boven naar beneden dwarrelt. Het is Chopin vandaag. Ze legt haar boek weg, kijkt omhoog en luistert.

Even later wordt de deur van de zolderkamer waar Daniël piano zit te spelen behoedzaam geopend en schuifelt Jannie naar binnen, op kousenvoeten, zonder ook maar het minste geluid te maken. Hij reageert er niet op en speelt geconcentreerd door. Zij sluipt naar het bed dat onder het schuine dak staat en gaat erop zitten, rechtop en met de oren gespist. Ze is er niet, vertelt haar lichaamstaal, ze wil niet storen, ze wil alleen maar luisteren. Verliefd kijkt ze naar de man die daar zo ingetogen de toetsen van de piano beroert, terwijl hij zijn blik strak op de partituur gericht houdt. Het gaat om opus negen nummer twee, een van haar favorieten.

Ze vermoedt dat ook hij de winkeldeur net dicht heeft horen slaan en om haar te lokken de keuze voor deze nocturne heeft gemaakt. Het is als een afspraak die nooit afgesproken is, een ritueel dat als vanzelf ontstaan is: hij speelt, zij

komt, gaat zitten en luistert. Twee keer werpt hij haar tussendoor even een snelle blik toe, waarbij hij glimlacht, om zich dan meteen weer op zijn noten te richten. Hij mag geen fouten maken, dat is hij aan de grote Chopin verplicht.

Het romantische stuk komt tot zijn einde. Daniël laat bij de laatste noten zijn handen nog even rusten op de toetsen, brengt ze dan gracieus omhoog, laat de klanken nog even doorklinken met het pedaal en dan niet meer. Hij ontspant, leunt terug en kijkt naar haar op.

Jannie zucht. 'Prachtig. Heerlijk. Dank je wel.'

'Ik weet dat je het waardeert,' zegt hij zacht. 'Dat is heel fijn. Ook voor mij.'

'Ik waardeer het.' Jannie zucht. 'Ik zou doodgaan zonder muziek. En kunst. En literatuur. Maar het is vooral de muziek. Dat is wat me op de been houdt. Dat mensen zulke schoonheid kunnen scheppen. Dat mensen niet alleen maar monsters zijn.'

Daniël knikt. 'Het herinnert ons er elke keer weer aan. Met dank aan meneer Chopin.'

'En aan jou. Jij bent mijn redding, Daniël. Ik zou het zonder jou niet uithouden. Zonder jou en zonder wie jij bent. Wat je in mijn leven brengt.'

Ik leef met Chopin en Bach

(Jannie)

Een mens is vaak een monster
Een wild verscheurend beest
Het zijn de mensen geweest
Die namens God of voor de Goden
Liefde hebben verboden
Ellende hebben gebracht
Anderen hebben afgeslacht
Een hel hebben geschapen
Altijd zijn de mensen de monsters geweest
Noem ze verklede apen
En je beledigt daarmee het beest

Maar kunstenaars zijn er ook
De goeden onder de slechten
Die niet haten en niet vechten
Met de onschuld van een kind
Klanken hoorden in de wind
En die hebben opgeschreven

Klanken die de wereld
Nog wat bestaansrecht geven
Kwetsbare wezens en fijnbesnaard
Wat zij maken, maakt het leven
Dan toch nog wel de moeite waard

Niet: jouw dood is mijn brood
Niet: jouw leed is mijn genoeg
Niet het lijden, niet het zwoegen
Niet de zwaarte van een plicht
Het levende, niet het dooie
Het lichte en het mooie
Alleen het lichte van het licht

Ik leef met Chopin en Bach
Ik heb ze nodig, elke dag
Meer nog dan water
Meer nog dan brood
Zonder muziek
Kwijn ik weg
En ga ik dood

Verder lezen?

Benieuwd naar het hele verhaal en wil je verder lezen?

KLIK DAN OP DE ONDERSTAANDE LINK

<https://uitgeverijvogelvrij.nl/boek/?id=in-liefde-en-oorlog>

Over Uitgeverij Vogelvrij

Uitgeverij Vogelvrij publiceert boeken met de lengte en de amusementswaarde van speelfilms.

Let op: digitale edities zijn veel milieuvriendelijker en veel goedkoper dan papieren versies.

Op onze website kost elk e-boek maar 4 euro. En voor 25 euro heb je er zelfs 12. Het voordeel van e-boeken is dat je ze kunt lezen op een e-reader, maar ook op een smartphone, een laptop of een tablet. Nog afgezien van de enorme aanslag die papieren boeken doen op het milieu – en op verhuizers en erfgenamen – heeft digitaal lezen naast de gunstige prijs nog veel meer voordelen: je kunt lezen in het donker, je hoeft geen zware boeken mee te slepen, je kunt gemakkelijk passages of namen opzoeken en je kunt de letters groter of kleiner maken.

Het doel van Uitgeverij Vogelvrij is 'lezen' een ander imago te geven en het geschreven verhaal toegankelijker te maken voor de consument van nu, die meer op beelden is gericht. Uitgeverij Vogelvrij zet niet de schrijver maar de lezer centraal. Elke maand verschijnt er minstens één nieuw boek. Soms vermakelijk, soms romantisch, soms controversieel, maar altijd entertainment.

Meer informatie over onze boeken vind je op:

<https://uitgeverijvogelvrij.nl>

UITGEVERIJ
VOGELVRIJ